

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenie pre členské štáty v súvislosti s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2020/402, ktorým sa vývoz určitých výrobkov podmieňuje vydaním vývozného povolenia, naposledy zmeneným vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2020/426

(2020/C 91 I/02)

Komisia 15. marca 2020 v rámci reakcie na dôsledky vypuknutia epidemiologickej krízy spôsobenej koronavírusom uverejnila vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/402 ⁽¹⁾ (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), ktorým sa vývoz určitých osobných ochranných prostriedkov (OOP) podmieňuje vydaním vývozného povolenia.

Komisia prijala 19. marca 2020 zmenu vykonávacieho nariadenia.

Keďže z vykonávacieho nariadenia v znení zmien vyplývajú pre príslušné orgány členských štátov, ako aj pre hospodárske subjekty nové povinnosti, ktoré sú uplatniteľné odo dňa jeho uverejnenia, toto usmernenie sa vydáva ako snaha poskytnúť im v procese vykonávania pomocnú ruku.

Toto usmernenie nie je právne záväzné a slúži len na informačné účely. Zároveň sa ním nenahrádza vykonávacie nariadenie v znení zmien. Nie je ním dotknutý výklad nariadenia Súdnym dvorom.

1. Postup

Komisia prijala vykonávacie nariadenie a jeho zmenu v rámci postupu pre naliehavé prípady podľa článku 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/479 o spoločných pravidlách pre vývozy ⁽²⁾.

Nariadenie je účinné počas obdobia šiestich týždňov, počas ktorých sa bude s členskými štátmi konzultovať v rámci výboru pre ochranné opatrenia s cieľom i) potvrdiť zvolený prístup a ii) rozhodnúť o potrebe prijať primerané opatrenia na nasledujúce obdobie.

2. Cieľ opatrení

Tieto opatrenia boli prijaté v nadväznosti na zvýšenú potrebu OOP, ako aj v súvislosti s očakávaniami, že dopyt po týchto výrobkoch sa bude v budúcnosti naďalej výrazne zvyšovať, pričom vo viacerých členských štátoch EÚ už dochádza k ich nedostatku.

Napriek tomu, že sa podporilo zvýšenie výroby, súčasný objem výroby v Únii a existujúce zásoby nebudú stačiť na uspokojenie dopytu v rámci Únie. Platí to najmä preto, že hoci OOP možno bez obmedzení vyvážať do iných častí sveta, niektoré tretie krajiny sa už oficiálne alebo neformálne rozhodli obmedziť vývoz OOP. Niektoré z týchto krajín sú zároveň tradičnými dodávateľmi na trh Únie, čo vytvára ešte väčší tlak na trh Únie.

OOP sú nevyhnutnými výrobkami na predchádzanie ďalšiemu šíreniu ochorenia a chránia zdravie zdravotníckeho personálu, ktorý ošetruje nakazených pacientov.

Cieľom týchto výnimočných opatrení je teda náprava kritickej situácie a zabránenie jej opätovnému výskytu.

Zámerom Únie zároveň nie je obmedzovať vývoz nad rámec toho, čo je absolútne nevyhnutné, a v tejto situácii globálnej pandémie súčasne hodlá presadzovať zásadu medzinárodnej solidarity. Práve preto členské štáty môžu a mali by udeľovať vývozné povolenia, okrem iného v prípadoch, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia, ale aj v prípadoch, keď predmetná zásielka nepredstavuje ohrozenie skutočných potrieb OOP v Únii a slúži na uspokojenie legitímnej potreby na oficiálne alebo profesionálne lekárske účely v tretej krajine.

V prípade akýchkoľvek otázok týkajúcich sa dodávok OOP v Únii sa členské štáty môžu obrátiť na existujúce Koordinačné centrum pre reakcie na núdzové situácie (ERCC) ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 77 I, 15.3.2020, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 83, 27.3.2015, s. 34.

⁽³⁾ ECHO-ERCC@ec.europa.eu

3. Súvislosť s opatreniami jednotlivých členských štátov ⁽⁴⁾

Výpadky v dodávkach OOP v posledných dňoch viedli k tomu, že niektoré členské štáty prijali určité opatrenia na vnútroštátnej úrovni. Jedným z cieľov, ktorý sa Komisia snaží sledovať počas aktuálnej krízy, je zároveň ochrana integrity jednotného trhu s cieľom spoločne posilniť reakciu na výzvu ochrany zdravia v kontexte obmedzených dodávok OOP.

Vykonávacie nariadenie bolo prijaté s tým, že členské štáty by mali zrušiť všetky vnútroštátne restriktívne opatrenia, ktoré boli prijaté formálne alebo neformálne a ktoré sa týkajú buď vývozu do tretích krajín, alebo obchodu medzi členskými štátmi v rámci jednotného trhu, a idú nad rámec opatrení určených na zabezpečenie prioritného prístupu k takémuto materiálu pre tých, ktorí ho najviac potrebujú (napr. nemocnice, pacienti, zdravotníci, orgány civilnej ochrany) ⁽⁵⁾.

4. Praktické usmernenie

4.1. Dotknuté výrobky

Požiadavka vývozného povolenia sa vzťahuje na výrobky uvedené v „Opise“ v prílohe I k vykonávaciemu nariadeniu.

Táto príloha obsahuje podrobné údaje o osobných ochranných prostriedkoch, ktoré predstavujú základnú potrebu v Únii pre nemocnice, pacientov, terénnych pracovníkov a orgány civilnej ochrany.

Komisia môže tento zoznam prehodnotiť so zreteľom na aktuálny vývoj, a to tak v nadväznosti na nové dôkazy o nedostatku dodávok, ako aj v nadväznosti na zvýšenie výrobných kapacít, ktoré umožnia zmierniť obavy týkajúce sa ich nedostatku. V takomto prípade vykonávacie nariadenie zmení alebo prijme nové nariadenie.

Informácie o najaktuálnejšom stave reakcie Komisie na koronavírus sú uvedené na osobitných webových stránkach: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response_sk#aktuality. Príslušné orgány v členských štátoch a hospodárske subjekty sa preto vyzývajú, aby túto stránku sledovali každý deň.

Vykonávacie nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na to, či má alebo nemá dotknutý výrobok pôvod v Únii.

4.2. Dotknutá činnosť

Vykonávacie nariadenie sa vzťahuje na všetok vývoz mimo Únie.

To zahŕňa všetky krajiny mimo EÚ vrátane partnerov, na ktorých sa vzťahuje preferenčné zaobchádzanie.

Vzhľadom na výrazné prepojenie vnútorného trhu, ako aj výrobných hodnotových reťazcov a distribučných sietí so všetkými štyrmi členskými štátmi Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO) sa však toto vykonávacie nariadenie nevzťahuje na vývoz do týchto štyroch krajín, ktorý tak zostáva bez obmedzenia. S ohľadom na osobitú závislosť zámorských krajín a území uvedených v prílohe II k zmluve, ako aj Faerských ostrovov od metropolitných dodávateľských reťazcov členských štátov a s ohľadom na závislosť Andorry, San Marína a Vatikánskeho mestského štátu od dodávateľských reťazcov susedných členských štátov sa to isté vzťahuje aj na tieto krajiny a územia.

Vykonávacie nariadenie sa nevzťahuje na obchod medzi členskými štátmi EÚ. Podľa článku 127 ods. 3 dohody o vystúpení sa Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska má považovať za členský štát, a nie za tretiu krajinu.

Vykonávacie nariadenie sa nevzťahuje na dovoz OOP do Únie uvedený v prílohe I k vykonávaciemu nariadeniu. V kontexte uľahčovania dovozu a predchádzania oneskoreniam Komisia predložila odporúčanie 2020/403 o postupoch posudzovania zhody a dohľadu nad trhom v kontexte hrozby súvisiacej s ochorením COVID-19 ⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Dňa 16. marca 2020 Komisia vydala usmernenia pre členské štáty, v ktorých sa uvádza niekoľko kľúčových zásad integrovaného prístupu k účinnému riadeniu hraníc s cieľom chrániť zdravie a súčasne zachovávať integritu jednotného trhu. Usmernenia pre opatrenia v oblasti riadenia hraníc na ochranu zdravia a zabezpečenie dostupnosti tovaru a základných služieb [C(2020) 1753].

⁽⁵⁾ Pozri aj usmernenie o vnútroštátnych opatreniach uvedené v prílohe 2 k oznámeniu z 13. marca 2020 o koordinovanej hospodárskej reakcii na vypuknutie nákazy COVID-19 [COM(2020) 112 final].

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 79 I, 16.3.2020, s. 1.

4.3. Povinnosť podania žiadosti

Vývozca musí podať **žiadosť** o vývozné povolenie.

Obsah formulára žiadosti vymedzujú členské štáty. Informácie požadované vo formulári by mali členskému štátu umožniť, aby stanovil vývozné povolenie v súlade s prílohou II k vykonávaciemu nariadeniu. S cieľom zlepšiť koordinovaný prístup sa v prílohe I k tomuto usmerneniu uvádza ako príklad možný **vzor** formulára žiadosti.

Členské štáty by mali v najväčšej možnej miere umožniť predkladanie žiadostí elektronickými prostriedkami.

5. Príslušné orgány v členských štátoch

Žiadosť sa podáva príslušnému orgánu v členskom štáte, v ktorom má vývozca svoje sídlo.

Ak sa ochranné prostriedky nachádzajú v jednom alebo viacerých členských štátoch iných, než je členský štát, v ktorom bola žiadosť o vývozné povolenie podaná, táto skutočnosť sa má uviesť v žiadosti. V prípade viacerých miest by sa mali uviesť všetky miesta.

Členské štáty sa vyzývajú, aby najneskôr do polnoci 20. marca 2020 oznámili Generálnemu riaditeľstvu Európskej komisie pre obchod názvy a kontaktné údaje príslušných orgánov poverených vydávaním vývozných povolení. Tieto informácie sa uverejnia na webovom sídle Generálneho riaditeľstva pre obchod (⁽⁷⁾). Oznámenie sa musí vykonať elektronicky prostredníctvom funkčnej e-mailovej schránky uvedenej v odseku 6.

5.1. Posúdenie žiadosti príslušnými orgánmi

Systém nepredstavuje zákaz vývozu. Všetok vývoz v rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia však podlieha vydaniu vývozného povolenia.

Pri rozhodovaní o udelení vývozného povolenia musí členský štát plniť cieľ vykonávacieho aktu, t. j. zabezpečiť primerané dodávky v Únii s cieľom uspokojiť nevyhnutný dopyt po OOP.

Inými slovami, vývozné povolenia by sa mohli udeliť len vtedy, ak predmetná zásielka nepredstavuje hrozbu pre dostupnosť OOP na trhu predmetného členského štátu ani inde v Únii na účely splnenia cieľa nariadenia.

V rámci tohto všeobecného cieľa majú príslušné orgány určitý priestor na voľné uváženie a vývoz určitého množstva konkrétnych OOP sa môže povoliť za špecifických okolností v závislosti od potrieb členských štátov.

V článku 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia sa uvádza orientačný zoznam aspektov, ktoré sa majú zohľadniť, ak je to vhodné, pri rozhodovaní o tom, či by sa vývozné povolenie mohlo vydať.

Tieto aspekty sa týkajú okrem iného splnenia povinností týkajúcich sa dodania v rámci postupu spoločného obstarávania Únie a členských štátov, podpory činností Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), podpory koordinovaných reakcií na úrovni EÚ na krízové situácie alebo žiadosti o pomoc zo strany tretích krajín alebo medzinárodných organizácií, a to aj v prípade potreby núdzových dodávok, ktoré požadujú humanitárne mimovládne organizácie alebo medzinárodné organizácie na svoje vlastné operácie poskytovania humanitárnej pomoci v tretích krajinách.

Cieľom uvedeného je v najväčšej možnej miere zabezpečiť dostupnosť potrebných OOP mimo Únie v tretích krajinách, ktoré môžu v danom okamihu čeliť akútnej potrebe OOP. Ide o prejav dodržiavania zásady medzinárodnej solidarity tak vo všeobecnosti, ako aj v situácii celosvetovej pandémie s účinkami na celom svete, ako aj o potvrdenie skutočnosti, že medzinárodný obchod môže prispieť k dostupnosti výrobkov tam, kde je to potrebné, a vtedy, keď je to potrebné.

Zoznam v článku 2 ods. 3 nie je vyčerpávajúci a členské štáty môžu zohľadniť ďalšie prvky. Ako sa už uviedlo, musia však byť v súlade so všeobecným cieľom vykonávacieho nariadenia.

(⁷) <https://ec.europa.eu/trade/>

Členské štáty by mali vziať do úvahy najmä mieru integrácie trhov pre predmetné výrobky, ktorá sa dosiahla v zmysle dohody alebo dojednania o vytvorení zóny voľného obchodu s danou krajinou plánovaného vývozu. Narušiť úzko integrované hodnotové reťazce a distribučné siete, ktoré sa už vytvorili na základe týchto dohôd alebo dojednaní, by bolo kontraproduktívne, a to najmä v prípade susediacich krajín a ekonomík. Komisia preto dôrazne vyzýva členské štáty, aby povolenia udeľovali v miere potrebnej na to, aby sa predišlo takýmto narušeniam.

Medzi ďalšie prvky, ktoré by mohli príslušné orgány zohľadniť, patrí to, či predmetná zásielka slúži na plnenie zmluvných záväzkov uzavretých pred referenčným obdobím. V záujme zlepšenia koordinovaného prístupu v celej EÚ by členské štáty mohli používať ako referenčný rok predchádzajúci kalendárny rok (t. j. 2019). Členské štáty majú zodpovednosť zabezpečiť, aby tieto dodatočné prvky podliehali prvoradému zohľadneniu potrieb EÚ, ak sa tieto potreby nedajú splniť inak.

5.2. Príslušné lehoty

Členské štáty musia spracovať žiadosti o vývozné povolenie do 5 pracovných dní odo dňa, keď boli príslušným orgánom poskytnuté všetky požadované informácie.

Lehota sa môže v riadne odôvodnených prípadoch predĺžiť o ďalších 5 pracovných dní.

Ak sa výrobok nachádza v jednom alebo viacerých členských štátoch iných, než je členský štát, v ktorom bola žiadosť o vývozné povolenie podaná, členský štát, v ktorom bola táto žiadosť podaná, by mal bezodkladne konzultovať s príslušnými orgánmi predmetného členského štátu alebo členských štátov a poskytnúť príslušné informácie.

Konzultované orgány musia do 10 pracovných dní písomne oznámiť akékoľvek prípadné námietky voči udeleniu takéhoto povolenia. Tieto námietky sú záväzné pre členský štát, v ktorom sa žiadosť podala.

Vzhľadom na naliehavé potreby vyplývajúce zo šírenia koronavírusu sa členské štáty zároveň vyzývajú, aby žiadosti spracovali čo najskôr a pred uplynutím uvedených lehôt v trvaní 5, resp. 10 dní.

5.3. Vývozné povolenie

Bez vydania vývozného povolenia je vývoz zakázaný.

S cieľom zlepšiť koordinovaný prístup v celej EÚ sa v prílohe II k vykonávaciemu nariadeniu uvádza vzor vývozného povolenia.

6. Oznámenie

Cieľom týchto mimoriadnych opatrení je zabezpečiť primeranú úroveň dodávok vo všetkých členských štátoch v závislosti od ich potrieb týkajúcich sa OOP.

V záujme zabezpečenia transparentného postupu sa od členských štátov vyžaduje, aby elektronicky oznamovali Komisii udelené a neudelené povolenia na základe vzoru uvedeného v prílohe II. Toto oznámenie by sa malo vykonať bezodkladne po prijatí rozhodnutia o povolení.

Tieto informácie by sa mali zasielať elektronicky do tejto funkčnej e-mailovej schránky:

TRADE-EXPORTAUTHORISATIONPPE@ec.europa.eu

Funkčná e-mailová schránka by sa mala používať aj v prípade akýchkoľvek otázok týkajúcich sa uplatňovania tohto systému.

Toto usmernenie je dynamickým dokumentom a možno sa bude aktualizovať, ak bude Komisia upozornená na nové problémy a otázky.

PRÍLOHA I

Vzor žiadosti o vývozné povolenie

EURÓPSKA ÚNIA		Vývoz osobných ochranných prostriedkov [nariadenie (EÚ) 2020/402]	
1. Vývozca (číslo EORI v náležitom prípade)			
5. Krajina určenia		6. Konečný príjemca	
7. Kód tovaru	8. Množstvo	9. Jednotka	10. Opis tovaru
11. Miesto	12. Dátum plánovaného vývozu		
13. Podpis, miesto a dátum, pečiatka			

Vysvetlivky k formuláru vývozného povolenia:

Kolónka 1 Vývozca: Celé meno (názov) a adresa vývozcu, ktorému bolo povolenie vydané + číslo EORI v náležitom prípade.

Kolónka 4 Vydávajúci orgán: Úplný názov a adresa orgánu členského štátu, ktorý vývozné povolenie vydal.

Kolónka 5 Krajina určenia: 2-miestny abecedný kód geonomenklatúry krajiny určenia tovaru, na ktorý sa povolenie vydáva.

Kolónka 6 Konečný príjemca: Úplné meno (názov) a adresa konečného príjemcu tovaru, ak je známy v čase vydania povolenia + číslo EORI v náležitom prípade. Ak konečný príjemca nie je v čase vydania známy, toto pole sa nevyplní.

Kolónka 7 Kód tovaru: Číselný kód harmonizovaného systému alebo číselný znak kombinovanej nomenklatúry (2), do ktorého je tovar na vývoz zatriedený v čase vydania povolenia.

Kolónka 8 Množstvo: Množstvo tovaru merané v jednotkách deklarovaných v kolónke 9.

Kolónka 9 Jednotka: Merná jednotka, v ktorej je vyjadrené množstvo deklarované v kolónke 8. Použijú sa jednotky počet kusov „P/ST“ pre tovar počítaný na kusy (napr. rúška) a „PA“ pre tovar počítaný v pároch (napr. rukavice).

Kolónka 10 Opis tovaru: Zrozumiteľný slovný opis, natoľko presný, aby umožňoval identifikáciu tovaru.

Kolónka 11 Miesto: Kód geonomenklatúry členského štátu, kde sa tovar nachádza. Ak sa tovar nachádza v členskom štáte vydávajúceho orgánu, táto kolónka sa musí ponechať prázdna.

Kolónka 12: Dátum, ku ktorému sa má tovar, na ktorý sa žiada povolenie, vyviezť.

Kolónka 13 Podpis, pečiatka, miesto a dátum: Podpis a pečiatka vydávajúceho orgánu. Miesto a dátum vydania povolenia.

PRÍLOHA II

Vzor oznámení členských štátov

EURÓPSKA ÚNIA		Vývoz osobných ochranných prostriedkov [nariadenie (EÚ) 2020/402]	
0. Názov a kontaktné údaje príslušného orgánu			
1. Vývozca (číslo EORI v náležitom prípade)			
2. Krajina určenia		3. Konečný príjemca	
4. Kód tovaru	5. Množstvo	6. Jednotka	7. Opis tovaru
8. Miesto			
Bolo udelené povolenie na vývoz? (Áno/Nie)			
Dôvody prijatia/odmietnutia:			
Všetky relevantné informácie týkajúce sa konzultácie s inými členskými štátmi podľa článku 2 ods. 2 vykonávacieho nariadenia:			
Kolónka 0: Úplný názov a adresa orgánu členského štátu, ktorý vývozné povolenie vydal. Kolónka 1 Vývozca: Celé meno (názov) a adresa vývozcu, ktorému bolo povolenie vydané + číslo EORI v náležitom prípade. Kolónka 2 Krajina určenia: 2-miestny abecedný kód geonomenklatúry krajiny určenia tovaru, na ktorý sa povolenie vydáva. Kolónka 3 Konečný príjemca: Úplné meno (názov) a adresa konečného príjemcu tovaru, ak je známy v čase vydania povolenia + číslo EORI v náležitom prípade. Ak konečný príjemca nie je v čase vydania známy, toto pole sa nevyplní. Kolónka 4 Kód tovaru: Číselný kód harmonizovaného systému alebo číselný znak kombinovanej nomenklatúry, do ktorého je tovar na vývoz zatriedený v čase vydania povolenia. Kolónka 5 Množstvo: Množstvo tovaru merané v jednotkách deklarovaných v kolónke 6. Kolónka 6 Jednotka: Merná jednotka, v ktorej je vyjadrené množstvo deklarované v kolónke 5. Použijú sa jednotky počet kusov „P/ST“ pre tovar počítaný na kusy (napr. rúška) a „PA“ pre tovar počítaný v pároch (napr. rukavice). Kolónka 7 Opis tovaru: Zrozumiteľný slovný opis, natoľko presný, aby umožňoval identifikáciu tovaru. Kolónka 8 Miesto: Kód geonomenklatúry členského štátu, kde sa tovar nachádza. Ak sa tovar nachádza v členskom štáte vydávajúceho orgánu, táto kolónka sa musí ponechať prázdna.			